

Ahojte, všetci. Poprosím trošku zväčšiť. Teraz ako ma vidíte? Tlmočníčky sú tu dve, ja by som poprosil, Lucia, aby si oddýchla. Ale prečo, vysvetlím dôvod, aby si niektorí nemysleli, že Lucia nie je dobrá tlmočnica. Dám jej prestávku. Tak teraz ste si všimli, že bola výmena. Lucia je skvelá tlmočnica. Takže prečo sme sa vymenili? Málo nepočujúcich si uvedomuje, že má právo na výber tlmočníka, tak som to chcel ukázať. Nepočujúci má právo si vybrať tlmočníka, ktorý sa mu páči. Keď si na súde, chce vziať svojho tlmočníka, je to možné. Tak som to zdramatizoval.

Je potrebná tlmočnická služba? V mojej praxi vidím, že väčšina nepočujúcich má veľmi zlé skúsenosti. Sú často diskriminovaní počujúcimi. Aby zmizla diskriminácia, všimol som si, že s tlmočníkom je tej diskriminácie menej. Tiež som si veľakrát všimol v práci na úradoch, že keď ten nepočujúci prišiel a chcel komunikovať, tak si ho ten úradník nevážil ako človeka. A keď tam je ten tlmočník, viacej si ho vážia a komunikujú dôstojnejšie. Keď si nepočujúci hľadajú prácu, tak ten šéf, že teda chcú komunikovať bez tlmočníka a šéf zdržuje, obťažuje a tu prácu mu nedá. S tlmočníkom je tá šanca ďaleko väčšia. Môže povedať, čo všetko dokáže a povie to v prirodzenej forme jazyka. Pri notárovi chcú predať, kúpiť pozemok, tak odporúčam, aby šli s tlmočníkom. Nepočujúci, keď dochádza k finančnej ťažkosti, môže dostať nesprávne informácie, môže sa sťažovať. Dlhovekosť. Nepočujúci, keď idú k lekárovi, tak si trúfnu sami. Ale tí lekári nemajú skúsenosti s nepočujúcim, tak informácie skrátia, zjednodušia. A tá informácia sa stratí. A keď si nepočujúci vezme tlmočníka, kvalita informácií sa zlepši a prispeje k dlhšiemu životu.

My ako nepočujúci máme problém so sebedomím. Veľakrát sa nepočujúci, keď si nevedia sami niečo vybaviť, bez toho rodinného príslušníka majú problém. Tak by sme chceli odstrániť tento problém. Seberealizácie na rôznych profesiách, nech v podnikaní, vďaka tlmočníkovi. A takýchto dôvodov, akých ja vnímam, je veľa. A nezáleží na tom, akého tlmočníka si nepočujúci vyberie. Keď sa pozriete na mapu Slovenska, má 7 samosprávnych krajov a viete, že tlmočnická služba nefunguje všade. Niekde je len jeden. Ta dotácie do kraje nedôjde a teraz čo? Vysvetlím do detailu, ako to funguje.

Trnavský kraj, ako vidíte na obrázku, nefunguje to tlmočenie len v Trnave. Do akékoľvek malinkej dediny chceme tlmočníka zabezpečovať. Je potrebná je logistika. Nepočujúci niekedy nevedia, či je tlmočník obsadený, či ne. Ale keď si môžu pozrieť na internete v excelovskej tabuľke, tak vidia, či je obsadený, či nie. A môže si objednať, tlmočník môže avizovať, či je voľný. Keď je pohotovostná situácia, máme možnosť odvolať tlmočníka z dohodnutého tlmočenia, že máme krízovú situáciu a existuje plánovanie, ktoré pomáha tejto zodpovednosti.

Naša asociácia má 5 zamestnancov, ja som riaditeľ, poznáte Pavla, to sú naši tlmočníci. Ale 4 sú málo. Minimálne by sme potrebovali aspoň 10. Niekoľko rokov sme bojovali a máme 4 tlmočníkov. V TASPO majú tlmočníci flexibilný čas. Alebo si to nahradí, naskladá hodiny do jedného dňa, nemáme s tým problém. Možno je to zvláštny bod na prezentácii. Niektoré kraje fungujú tak, že niekde nemajú istoty, ktoré chýbajú. Keď si chce zobrať úver, nedostane zmluvu. A my vieme tieto veci zabezpečiť. Ja som normálne zaplatený. Organizujem tlmočníkov, keď sú problémy v práci, konzultujem a v zastúpení tlmočníkov reagujem, pokiaľ nepočujúci spraví chybu.

Alebo ak potrebujú nejaké ďalšie podmienky v rámci tlmočnickej služby, vizitky, telefón, tak im to zabezpečím. Tlmočníci dostali služobný mobil, v rámci toho majú neobmedzené volanie, SMS, internet. Ak sú vonku, nemusia platiť z vlastného vrecka, ale majú služobný telefón. A mimo práce majú možnosť ho využívať na svoje potreby, nekontrolujem to, to je veľké plus. Takisto by napr. nepočujúci nemohol používať svoj telefón, nemusia tlmočníci ani platiť z svojho ani nepočujúci nemusí využívať svoj telefón. Ak tlmočník cestuje, cestovné mu organizácia preplatí. Čo sa týka benzínu, tam

to zatiaľ nie je možné. Tlmočník má právo, ak narobí nadčas, tak si má právo vybrať voľno alebo si to nechá preplatiť. Takisto TASPO sa na prvom mieste snaží vzdelávať tlmočníkov, zlepšovať prejav, ak by bola možnosť vzdelávania na VŠ, bolo by to lepšie, kvalita sa zvyšuje. Tiež ešte v dávnejšej dobe, keď sme dostali dotáciu, museli sme šetriť, nemohli sme použiť zvyšok na odmeny, ale teraz je to možné, takže majú odmeny k platu. Snažíme sa to, čo nám chýba, je zvýšenie platu ako majú ostatní jazykovi prekladatelia, mal by byť vyšší. Zároveň môj sen bol a je, keď si uvedomím, že TASPO má svoj etický kódex, bol by som pre to, aby bol jednotný kódex pre tlmočníkov. Zároveň chceme zvýšiť počet tlmočníkov na 10. Online služba od pondelka do piatku cez Skype, vidím však, že to nie je úplne dobrý software na online tlmočenie, chceli by sme vlastný program, ale to závisí na financiách. Nepočujúci majú internet, ale nie každú tu možnosť má. Chceme zabezpečiť tú tabuľku, ktorú som ukazoval v rámci obsadenosti tlmočníkov. Chceme zabezpečiť, aby to bolo dostupné na webe.

Čo sa týka vzdelávania, vidím ako riaditeľ, čo chýba, ak to funguje v zahraničí. Ak by sa všetky podmienky, o ktorých som hovoril, zmenili, aby bola naša služba vzorom pre ostatné kraje. Občas v úvodzovkách sme dostávali rany alebo sme sa odierali o stenu, ale učili sme sa na vlastných chybách. Teraz čo sa týka tlmočníkov. Mám obavu do budúcnosti 20 rokov, ako to bude. Prečo? Snažíme sa hľadať nových tlmočníkov, ale tlmočníci, ktorí sú starší, majú certifikáty, ale teraz sa nevydávajú. Ak nezískame alebo ak toto nebudeme do budúcnosti riešiť, nebudeme mať tlmočníkov. Vieme dobre, že na Slovensku neexistuje taký systém, aby tlmočníci mali možnosť vzdelávať sa 3 - 4 roky na VŠ. Mnohí sa veľmi mylne domnievajú, že za pár dní sa dá naučiť posunkový jazyk. Tak isto je veľa kodákov, ktorí majú nepočujúcich rodičov, ale viac ich nevychováme. Takáto výchova nám chýba. Toto je veľmi vážna vec, o ktorú budem hovoriť. Bojujeme o platové podmienky, tlmočník nepatrí v úvodzovkách nikde. Každá profesia je v tabuľke profesií, ale tlmočník tam nie je. Bolo by dobré, aby tam boli rovnako ako prekladatelia anglického jazyka. Pán riaditeľ je dobrý kamarát s tlmočníkom, tak mu dá viac. Nie, má to byť dané. A je možné, že tlmočník nevydrží a odíde inam a nebudeme mať tlmočníkov. Čiže poviem príklad, 2 000 eur pre tlmočníka by bolo super, pretože tak by tlmočníci zostávali a neutekali. Nezávidieť, dopriať, lebo tlmočníkov nemáme. Sú rôzne názory osobnej asistencie. Ak porovnáme tieto 2 služby, motivácia a etický kódex v rámci osobnej asistencie pred tlmočníkom, pomôže s komunikáciou a často sa stane, že si prostriedky rozdelia a nie je to dobrý model. A potom je veľmi veľa osobných asistencií a tlmočnická služba nie. Veľakrát povedia nepočujúci, že sa rozdelia a je to dobré. Osobný asistent nemôže byť, potrebujú tlmočnickú službu. Nie je to možné, v rámci osobnej asistencie tlmočnickú službu využiť nemôže a to ničí kvalitu tlmočnickej služby. Povedal som to veľmi stručne, základné informácie. Ale sám som nepočujúci a som asi jediný riaditeľ, ale veľmi ma bolí srdce, že Bratislava a Trenčín prosia, aby som požičal tlmočníka. Ten si potom berie dovolenku, aby mohol vypomôcť. Rád by som pomohol vybojovať, pretože je to veľa roboty, aby ste to mali tak i v iných krajoch. Keď dostaneme balík, Lucia tiež chodila, že nebudeme vedieť tie peniaze využiť, ale som 4 roky riaditeľom a tá dôvera je vzájomná. A keď sa splnia 4 body, ktoré chýbajú, určite tá služba bude ešte lepšia.

Ďakujem veľmi pekne, aspoň bude viac času na diskusiu, pripravte sa do rady.

Chcel by som položiť otázku alebo nejaké odporúčanie. Som veľmi hrdý na to, že Jaro Cehlárik ako nepočujúci... Počul som veľa negatívnych vecí na nás a tento posunok, že nedokážu to nepočujúci, treba si len vyhrnúť rukávy a ísť do toho. Je dôležité naučiť sa

trochu rešpektovať aj druhých a pochváliť, nielen negatíva používať, lebo tá cesta je ťažká. Všetci vieme osočovať. Ale vy keď máte čo povedať k tomu, môžete ukázať to, čo vy viete. Naším vzorom je ČR, kde nepočujúci ku všetkému pristupujú pozitívne. Prosím vás, budme pozitívne, podporme sa, pochváľme sa. Chcem sa ešte spýtať, webová stránka na TASPO mi nedáva dosť veľa informácií, nie je to jasné, chcem sa k tomu spýtať niečo.

Samozrejme, sú tam len základné informácie, od-do, tlmočníci, kontakty, nič viac. Mojm snom je zlepšiť túto stránku, ale bohužiaľ, financie som musel použiť na iné dôležitejšie účely a toto sa mi zatiaľ nepodarilo riešiť. Ale tú zmenu chcem urobiť a poriadnu, aby tam boli ukážky správneho objednávanía tlmočenia atď., takže plánujem to.

Jaroslav sa snaží o zvýšenie, ja vôbec nemám nič proti nemu, v jednote je sila, treba spolupracovať. A chcela by som poukázať na využívanie techniky pri používaní online služby. Treba využívať kvalitnú techniku, aby bol signál kvalitný a treba aj odporučiť, lebo potrebujeme kvalitné informácie, treba riešiť kvalitnú techniku. Držím palce a dodávam pozitívnu energiu.

V tejto súvislosti, čo sa techniky týka, v rámci vybavovania na ÚPSVaR, narádzate na to, že táto pomôcka nepatrí, treba prostredníctvom zástupcov za nás vyargumentovať, z akých dôvodov tieto pomôcky nepočujúci potrebujú, že je to v rámci online tlmočenia.

Stalo sa nám taká jedna nepríjemná vec. Jedna z ministerstva povedala, že nepočujúca požiadala o kompenzačnú pomôcku. Keď prišli na kontrolu, bolo im jasné, že to nepoužíva. Nepočujúca povedala, že nemá peniaze na internet. Takže v tom momente mal niečo iné odpovedať, nie že nemá peniaze na internet. A do budúcna viem, že chcem poriadnu technológiu, tak treba platiť aj internet a nezabúdajte na to, že keď si objednávame internet, treba si prizvať aj tlmočníka alebo nejakého experta, pretože poviem príklad, mesačne budeme platiť 5 eur za internet a budú zlé služby, slabý výkon, malý balík. Treba sa pozrieť do ponuky, aby sa nestalo to, že TASPO má dobrú službu a my sa nebudeme môcť pripojiť.

Takisto aj môj názor je to, teším sa fungovaniu TASPÁ, chcem sa vyjadriť, že nadácia PONTIS využíva Skype, ja by som chcela kvalitný produkt, kde by som priamo sa napojila bez nejakého čísla. Neuvádzali by sa súkromné údaje, ako napr. v Amerike. Nejaký program, je to obrovská suma. Potrebujeme aj posunkový jazyk. Niektoré tlmočníčky používajú posunkový jazyk, niekedy sa mi nezdá, treba ho upraviť, je to otázka peňazí. Napríklad aj na online tlmočenie treba kvalitnú výučbu posunkového jazyka aj nejaké osvedčenia alebo certifikát, ktorý by obdržali po vzdelávaní.

Chcem sa pripojiť. V tejto súvislosti bol starý systém vzdelávania skúšania tlmočníkov, prišla tlmočníčka, dostala certifikát. Čiže kvalitný systém, čo sa týka vzdelávania, tam by to bolo jednoducho automaticky dané a ten tlmočník by bol vyškolený, čiže nebolo by tam, že ten je slabší, ten je lepší. Nie sú na vine tlmočníci, ale ten hore, čo spí a čo to nerieši. Čiže určite formou školení pre tlmočníkov, ktoré by bolo bezplatné.

Ja som Eva Švaňová, pochádzam zo Zvolena. Jaro povedal, že nepočujúci majú právo vybrať si tlmočníka. Ale chcem upozorniť, že je to ťažké, mám s tým zlé skúsenosti, napr. na polícii, na súde alebo vo vážnej veci v nemocnici. Stalo sa mi, že nepočujúci bol predvolaný, napr. na políciu a nepočujúci neoznámil, že potrebuje zabezpečiť tlmočníka.

Ale nepočujúci ma oslovil, že mi dôveruje a chce mňa. A keď som prišla na tlmočníčku, tak policajt ma vyhodil, lebo mali tlmočnicu službu zabezpečenú. Takže to nie je jednoduché a nepočujúci sa dostal do situácie, že mňa vyhodili a musel pretrpieť to, že mal tú tlmočnicu, ktorú nechcel. Ja nie som odborník, ja som dobrovoľník. Čo v takejto veci má nepočujúci robiť?

Takisto z mojej praxe máme štyroch tlmočníkov. Stalo sa mi, že tlmočenie na súde, na polícii, tiež ten tlmočník mal akoby takú obavu z toho tlmočenia a veľakrát som sa snažil pomôcť aj tomu konkrétne nepočujúcemu, aby sa domohol toho svojho práva, že môže odmietnuť toho tlmočníka alebo upozorniť, že ho potrebuje. Treba sa obrátiť na niekoho, kto vie poradiť a pomôcť. Možno tak ako ja ako riaditeľ TASPO, na mňa sa nepočujúci obracajú. Napr. keď nepočujúci ide na súd. Tlmočnica tam nie je. Vedľa vidia, že ten človek je neschopný, nerozumie tomu, myslia si, že je "zaostalý" a súd dopadne tak, že mu odoberú vlastné dieťa. Toto je skutočná udalosť, ktorá sa stala. Alebo nepočujúci príde a nevie, čo má robiť. Čiže pomôže mu napísať žiadosť a sudca odročí, že treba zabezpečiť tlmočníka. Netreba sa obávať, nepočujúci nesmie prikývnuť, treba si práva obhájiť. Žiaľ, častokrát to nefunguje, ale treba si prevziať ten systém, aby to fungovalo v každom kraji.

Dobrý deň, som nepočujúci, som otec môjho syna Romana, mám skúsenosti doma, iste to všetci poznáte. Syn stále chodí preč. Berie si moje auto, pretože vravel, že nestíha to všetko vybaviť. Aj ja potrebujem auto. On potrebuje v rámci TASPA ísť do Skalice. Spoje, vlaky, autobusy, potom Bratislava, potom zasa prestupuje. Ja keď prídem domov, tiež potrebujem auto. Ja sám som majiteľ auta a musím cestovať vlakom. TASPO nie je majiteľom auta, tak navrhol by som nejaké zabezpečenie auta.

Keď som nastúpil ako riaditeľ, prvé, čo som sníval, aby bol služobné auto v každej oblasti, sever, stred, juh, ale kto to zaplatí? Odkiaľ získame financie? Ak by som mal 15-tisíc, kúpim, nech sa páči. Ale potom by bol asi boj, ktorý si ho zoberie a ak ide pán riaditeľ s tlmočníkom, ide autom, takže je to bezpredmetné, tlmočník sa odvezie s pánom riaditeľom. Ale ja tiež potrebujem čokoľvek vybaviť a nemám auto, tak je to problém. Ak by sa boli ochotní poskladať nepočujúci po sto eur, tak to auto kúpim.

Ešte raz, rada by som reagovala na ten predchádzajúci príspevok ohľadom zabezpečenia tlmočenia na súde, polícii. Človek má s takouto požiadavkou právo žiadať o tlmočenie. Má právo odmietnuť akúkoľvek výpoveď, treba to dať do zápisnice, trvajte na tom, aby sa dostalo do zápisnice, aby ste mali zabezpečeného tlmočníka do posunkového jazyka a ak takýto tlmočník na ten konkrétny deň na ten výsluch nebude zabezpečený a súd alebo polícia bude trvať na výsluchu, okamžite to treba avizovať ku nám, lebo to je presne to, čo spadá podľa dohovoru OSN právo na spravodlivý súdny proces a na všetky tieto povinnosti, ktoré súdy, policajti, musia zabezpečiť. Vyplýva to aj z Ústavy, aj podľa zákona o fungovaní súdov, takže na toto právo máte a dôležité je, aby ste dohliadli na to, aby sa to do zápisnice dostalo, že požadujete takéto tlmočenie. Ďakujem.

Ďakujem. Ešte sú nejaké otázky? Nie sú? Koniec. Takže z mojej strany je to tiež všetko, ďakujem veľmi pekne.